

Publiek raadplegingsdocument

(PRD)658E/84

24 juli 2023

te weten

Ontwerpbeslissing over de doelstellingen die de nv Elia Transmission Belgium in 2024 moet behalen in het kader van de stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie

VOORAFGAANDE OPMERKING

Alle raadplegingen zijn onderworpen aan de bepalingen van het huishoudelijk reglement van het directiecomité van de CREG. Dit geldt ook voor de behandeling en de bekendmaking van de ontvangen opmerkingen. Het huishoudelijk reglement en de wijzigingen eraan werden respectievelijk gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 december 2015 en van 12 januari 2017. Meer informatie en de links naar de publicaties vindt u [hier](#).

OVERZICHT

Onderwerp:

Ontwerpbeslissing over de doelstellingen die de nv Elia Transmission Belgium in 2024 moet behalen in het kader van de stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie

Modaliteiten voor opmerkingen:

1) Raadplegingsperiode:

Deze raadplegingsperiode bedraagt 5 weken en loopt af op 28.08.2023 om 23.59 CET inbegrepen.

2) Vorm voor indiening van opmerkingen:

Per e-mail aan consult.658E84@creg.be

In geval de respondent van mening is dat zijn antwoord vertrouwelijke informatie bevat, dient deze informatie nauwkeurig en ondubbelzinnig als vertrouwelijk te worden aangeduid in het antwoord. Tevens dienen in dit antwoord de redenen voor de vertrouwelijkheid alsook het mogelijke nadeel of de mogelijke schade die de respondent meent te kunnen lijden indien toch tot publicatie van de vertrouwelijke informatie zou worden overgegaan, te worden opgegeven. Indien de respondent (andere dan een natuurlijke persoon) een geldige reden meent te hebben om zijn naam niet onthuld te zien, motiveert hij dit in zijn antwoord.

3) Contactpersoon en/of contactgegevens voor inlichtingen:

Gilles Wilmart, +32 2 289 76 11, consult.658E84@creg.be

Ontwerpbeslissing

(B)658E/84
19 juli 2023

Ontwerpbeslissing over de doelstellingen die nv Elia Transmission Belgium in 2024 moet behalen in het kader van de stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie

Artikel 27 van het besluit (Z)220630-CDC-1109/11 van de CREG van 20 juni 2022 tot vaststelling van de tariefmethodologie voor het elektriciteitstransmissienet en voor de elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie voor de regulatoire periode 2024-2027

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	4
1. WETTELIJK KADER.....	5
2. ANTECEDENTEN.....	5
3. RAADPLEGING	5
4. ONTWERPBESLISSING.....	6
4.1. Verbetering van de terbeschikkingstelling van gegevens door Elia.....	7
4.1.1. Beschrijving.....	8
4.1.2. Leveringstermijn en deliverables	9
4.1.3. Betrokken bedrag.....	9
4.1.4. Context en rechtvaardiging	9
4.2. Visie en roadmap inzake flexibiliteit voor congestiebeheer en transparante communicatie over de activatie van flexibiliteit in het kader van contracten met flexibele toegang.....	10
4.2.1. Beschrijving.....	10
4.2.2. Leveringstermijn en deliverables	11
4.2.3. Betrokken bedrag.....	12
4.2.4. Context en rechtvaardiging	12
4.3. Vaststelling van de vereisten voor een strategie inzake belastingbeheer voor DP's met een beperkte energievoorraad die gelijktijdig verschillende balancingdiensten aanbieden.....	13
4.3.1. Beschrijving.....	14
4.3.2. Leveringstermijn en deliverables	14
4.3.3. Betrokken bedrag.....	14
4.3.4. Context en rechtvaardiging	14
4.4. Factureringsproces van de BRP's.....	15
4.4.1. Beschrijving.....	15
4.4.2. Leveringstermijn en deliverables	17
4.4.3. Betrokken bedrag.....	17
4.4.4. Context en rechtvaardiging	18
4.5. Implementatie van intelligente tests voor de beschikbaarheid van de reserves	18
4.5.1. Beschrijving.....	19
4.5.2. Leveringstermijnen en deliverables	20
4.5.3. Betrokken bedrag.....	20
4.5.4. Context en rechtvaardigingen	20
4.6. Co-optimalisatie om de systeemkosten voor congestiebeheer en balancing te minimaliseren	
21	
4.6.1. Beschrijving.....	22

4.6.2.	Leveringstermijnen en deliverables	22
4.6.3.	Betrokken bedrag	22
4.6.4.	Context	23
4.7.	Economicaly optimise the use of balancing means and of the use of balancing products by Elia	23
4.7.1.	Beschrijving.....	24
4.7.2.	Leveringstermijnen en deliverables	24
4.7.3.	Betrokken bedrag	25
4.7.4.	Context	25
4.8.	Analyse van de technische haalbaarheid van selectieve verbruiksontkoppeling (en herstel)	25
4.8.1.	Beschrijving.....	25
4.8.2.	Leveringstermijnen en deliverables	26
4.8.3.	Betrokken bedrag	26
4.8.4.	Context	26
BIJLAGE	.....	27

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) legt hierna de doelstellingen vast die de nv Elia Transmission Belgium (hierna: Elia) in 2024 moet bereiken in het kader van de stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht, zoals bedoeld in artikel 27 van het besluit (Z)220630-CDC-1109/11 van de CREG van 30 juni 2022 tot vaststelling van de tariefmethodologie voor het elektriciteitstransmissienet en voor de elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie voor de regulatoire periode 2024-2027 (hierna: de tariefmethodologie).

Naast de inleiding is deze ontwerpbeslissing opgebouwd rond vier hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk beschrijft het wettelijke kader dat aan de grondslag ligt van deze ontwerpbeslissing. Het tweede hoofdstuk zet de antecedenten uiteen, terwijl het derde hoofdstuk het kader van de raadpleging beschrijft. Het vierde hoofdstuk bevat de ontwerpbeslissing van de CREG over de doelstellingen die Elia in 2024 moet behalen in het kader van de aan het eigen inzicht van de CREG overgelaten stimulans, zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie.

Deze ontwerpbeslissing werd op 19 juli 2023 door het directiecomité van de CREG goedgekeurd.

1. WETTELIJK KADER

Artikel 27 van de tariefmethodologie luidt als volgt:

“De bevordering van het systeemevenwicht geeft aanleiding tot de toekenning van een stimulans die functie is van het behalen van de doelstellingen die jaarlijks door de CREG zijn vastgelegd. Ten laatste op 15 mei van elk jaar kan de netbeheerder aan de CREG een projectenlijst voorstellen waarvan de realisatie in de loop van het daaropvolgende jaar volgens hem prioritair is. Ten laatste op 30 september van datzelfde jaar bepaalt de CREG, na een openbare raadpleging, de lijst van de projecten die in het volgende jaar moeten gerealiseerd worden en beschrijft zij de doelstellingen die voor elk ervan moeten behaald worden. De CREG geeft tevens aan welk deel van de stimulans samenhangt met elke doelstelling, alsook de nagestreefde realisatiedatum (of datums). Het gedeelte dat verband houdt met elke stimulans wordt aan de netbeheerder toegekend in functie van de realisatiegraad van de doelstelling en van het respect voor de uitvoeringstermijnen. Om de voorspelbaarheid te verhogen en om gebruik te kunnen maken van projecten waarvan de realisatietermijn langer is dan één jaar, kan de netbeheerder aan de CREG een overzicht van te bereiken doelstellingen voor de jaren Y+n voorstellen. De CREG stelt jaarlijks dergelijk doelstellingenoverzicht op. Zonder dat dit bedrag evenwel € 4.200.000/jaar mag overschrijden, bedraagt het maximale jaarlijkse bedrag voor deze stimulans het product van $0,12\% * \text{gemiddelde RAB} * \text{minimum (S; 40\%)}$.

Voor elk jaar van de regulatoire periode 2024-2027, voorziet de netbeheerder ex ante in zijn tariefvoorstel het bedrag van 2.100.000 EUR als element van zijn totaal inkomen.”

2. ANTECEDENTEN

Eind 2022 en begin 2023 hebben de vertegenwoordigers van de CREG en Elia overgelegd over de lijst van projecten voor de stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht voor het jaar 2024.

Op 15 mei 2023 heeft Elia per brief zijn voorstel voor een lijst met prioritaire projecten voor het jaar 2024 in het kader van de balancingstimulansen (“dans le cadre des incitants d’équilibrage”(sic)) naar de CREG gestuurd.

Op 3 juli 2023 hielden Elia en de CREG een overlegvergadering over de lijst met prioritaire projecten van Elia en de projecten opgesteld door de CREG.

3. RAADPLEGING

Het directiecomité van de CREG besliste om gedurende zes weken een openbare raadpleging over deze ontwerpbeslissing te organiseren via de website van de CREG. De openbare raadpleging begint op 24 juli en eindigt op 28 augustus 2023.

4. ONTWERPBESLISSING

Om het evenwicht van het elektriciteitssysteem te bevorderen en na raadpleging van Elia, beslist de CREG om de toekenning van de financiële stimulans van € 4.200.000,00 te onderwerpen aan het behalen van de hiernavolgende doelstellingen (of projecten), in de loop van 2024, binnen de opgelegde termijnen.

De ontwerpbeslissing bevat de beoordeling van de door Elia voorgestelde projecten door de CREG, met inbegrip van de plannings en de bijhorende bedragen van de daaraan verbonden stimulans. Sommige projecten staan niet op de lijst van prioritaire projecten van Elia en komen rechtstreeks van de CREG, eventueel in overleg met marktspelers.

De CREG heeft alle stimulansen die Elia heeft voorgesteld behouden, al dan niet in gewijzigde vorm, behalve:

- de tweede voorgestelde stimulans met titel “Langetermijnsontwikkeling van het herstelplan rekening houdend met de evolutie van de energiemix”. Hoewel de CREG zelf een studie had gevraagd over het herstel van het elektriciteitssysteem met een groot aandeel aan hernieuwbare energie zoals het de komende 30 jaar zou evolueren, konden de CREG en Elia het niet eens geraken over een omschrijving van de studie die inhoudelijk de vragen van de CREG zou beantwoorden en in praktijk door Elia als haalbaar werd beoordeeld zonder andere prioritaire taken bij de experts ter zake te moeten uitstellen. De CREG kan begrip opbrengen voor de argumenten aangehaald door Elia, maar verkiest in dat geval om de studie volledig te schrappen in het overzicht van stimulansen voor 2024. Elia heeft in de laatste besprekingen nieuwe ideeën op tafel gelegd, die de CREG als boeiend beoordeelde, maar meer tijd vroegen om uit te werken dan beschikbaar was voor de finalisatie van deze ontwerpbeslissing. De CREG verwelkomt een nieuw voorstel van Elia over deze materie voor de stimulansen in 2025.
- de vijfde voorgestelde stimulans met titel ‘Etude des impacts en termes de congestion dans les réseaux de Elia par la flexibilisation de la demande’. De voorgestelde stimulans is vaag geformuleerd, bevat slechts een kwalitatieve aanpak, en is daarom ook moeilijk te beoordelen. Daarenboven is de CREG van mening dat er reeds concretere adviezen bestaan, zowel vanuit het regulatorisch kader als vanuit de academische wereld, met betrekking tot het beheer van vraagrespons. Zo verwijst de CREG naar de verplichting om alle middelen zo veel als mogelijk te laten deelnemen aan de georganiseerde markten (inclusief vraagsturing, opslag en flexibele productie-eenheden aangesloten op het distributienet), verplicht artikel 182 van de System Operation Guideline dat TNBs en DNBs nauw samenwerken om de deelname van middelen aan de markt veilig te laten gebeuren, en legt de nadruk van de momenteel in ontwikkeling zijnde netwerkcode over vraagrespons op onder andere aggregatiemodellen om grote hoeveelheden van decentrale middelen deel te laten nemen aan de markt. Ook stelt artikel 3 van de Elektriciteitsverordening dat de marktregels moeten leiden tot goede investeringssignalen, wat neerkomt op het in rekening brengen van (interne) congesties in de relevante algoritmes die deze prijsvorming optimaliseren. In plaats van een algemene stimulans, verkiest de CREG concretere projecten binnen het voorgaand beschreven kader, bijvoorbeeld (maar niet gelimiteerd tot):
  - het ontwikkelen van balanceringsproducten en marktprocessen die de expliciete deelname van alle middelen toelaten;
  - het verwijderen of versoepelen van marktregels die de impliciete deelname bevoordelen ten opzichte van de expliciete deelname;

- het wijzigen van marktregels die de massale expliciete deelname van balanceringsmiddelen via aggregatoren, ongeacht hun spanningsniveau van aansluiting en in afwezigheid van technische beperkingen, verhindert of suboptimaal maakt;
- het definiëren van onbalansprijzones die rekening houden met de kans op voorkomen van interne congesties in transportcapaciteiten, zodat marktprijzen adequate prijssignalen genereren.

In dit hoofdstuk worden gedetailleerde beschrijvingen van de projecten gegeven. De CREG behoudt zich uiteraard het recht voor om, na Elia te hebben geraadpleegd, in de loop van het jaar 2024 de doelstelling van de stimulans te wijzigen indien gebeurtenissen die niet konden worden voorzien dit rechtvaardigen.

4.1. VERBETERING VAN DE TERBESCHIKKINGSTELLING VAN GEGEVENS DOOR ELIA

De CREG aanvaard de voorgestelde project door Elia maar heeft een aantal wijzigingen gedaan:

- het oorspronkelijke project was uitsluitend gericht op het beschikbaar stellen van gegevens aan de BSP's. De stimulans is gericht op het creëren van processen en het implementeren van IT-tools om deze gegevens beschikbaar te maken. Idealiter zijn de processen en tools die in het kader van deze stimulans worden ontwikkeld, toepasbaar en klaar voor gebruik voor alle betrokken marktspelers. Daarom moet de doelstelling van de stimulans vanaf het begin rekening houden met alle rollen, niet alleen met de BSP's. Daarnaast moeten de prioritaire gegevens worden gedefinieerd op basis van de voordelen die ze opleveren. De prioritaire gegevens moeten daarom in overleg met alle betrokken spelers worden vastgesteld;
- het overleg moet ook betrekking hebben op de te gebruiken technologie. Dit overleg moet de marktspelers in staat stellen om, indien nodig, naast API's alternatieve technologieën voor te stellen om gegevens efficiënt en tegen de laagste kostprijs ter beschikking te stellen aan de marktspelers;
- de vraag over de spelers en de te vervullen rollen in het project werd geschrapt voor een meer algemene doelstelling, namelijk het vergemakkelijken en/of verbeteren van de effectiviteit van de verschillende rollen door het verstrekken van aanvullende gegevens;
- de 3 types gegevens werden geïmpliceerd in de oorspronkelijke tekst. De definitieve tekst wil deze gegevensbronnen explicieter toelichten (API, SFTP Transparency en Open Data);
- De deadline voor het beschikbaar stellen van gegevens is toegevoegd aan de fase voor het bepalen van de prioriteiten en vereisten. Om zeker te zijn dat de rollen efficiënt worden uitgevoerd, moeten niet-gevalideerde gegevens op verzoek van marktspelers in real time beschikbaar kunnen worden gesteld;
- de CREG werd in elke fase van het project als gesprekspartner toegevoegd om de transparantie in de besprekingen tussen Elia en de marktspelers te behouden;
- de CREG heeft ook bepaald dat het project uiteindelijk moet toelaten dat de betrokken marktspelers de gegevens kunnen downloaden. Met deze functie kunnen de marktspelers gegevens opslaan voor hun eigen analyses;
- tot slot heeft de CREG de leveringsdata herzien om het resultaat van de stimulans ambitieuzer te maken.

Er wordt gevraagd aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over de interesse in de stimulans en of deze stimulans als prioritair aanzien wordt ten opzichte van andere stimulansen. In dit laatste geval wordt gevraagd om de concrete stimulansen die als minder prioritair aanzien worden expliciet te vermelden. Tot slot wordt gevraagd aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over de inhoud van de stimulans en eventueel wijzigingen voor te stellen.

4.1.1. Beschrijving

Het doel van deze stimulans is om de gegevens waarover Elia beschikt beter ter beschikking te stellen aan de verschillende marktpelers die betrokken zijn bij het helpen in evenwicht te brengen van het elektriciteitssysteem (Balancing Service Providers of BSP's, VSP's, SA's, BRP's, OPA's). Deze gegevens zijn bedoeld om de efficiënte uitvoering van deze verschillende rollen te vergemakkelijken en/of te verbeteren. Met dit in gedachten moet de terbeschikkingstelling efficiënt zijn voor de betrokken marktpeler en tegen de laagste kostprijs. De gegevens worden in twee fasen beschikbaar gesteld. Ten eerste, zullen de behoeften van de markt worden vastgesteld door de marktpelers, zowel wat betreft de types gegevens als de middelen die worden gebruikt om deze gegevens aan hen beschikbaar te stellen. Afhankelijk van het resultaat van de eerste fase en de feedback van de marktpelers, kunnen de gegevensoverdrachten tussen de marktpelers en ELIA en/of de terbeschikkingstelling van transparantiegegevens voor de Belgische markt worden geïmplementeerd en dit via een of meer technologieën.

De eerste fase omvat een overleg met de bovenvermelde marktpelers en met de CREG om de behoeften en prioriteiten te verzamelen op het vlak van beschikbaar te stellen gegevens, technologie(ën), communicatiekanalen en frequentie (bv. in real time, per dag). Tijdens verschillende multilaterale workshops, bilaterale uitwisselingen en enquêtes zullen de behoeften en verwachtingen van de gebruikers worden verzameld. In deze context worden verschillende, zogenaamde 'User Research' technieken gebruikt. Om het proces te versnellen en het debat aan te wakkeren, wordt vooraf een eerste lijst met gegevens gedeeld met de betrokken marktpelers en met de CREG. Daarnaast worden kanalen voor gegevensuitwisseling besproken (bv. API-technologie, SFTP-servers zoals gebruikt in andere processen), zodat alle spelers die recht hebben op deze gegevens er effectief en efficiënt toegang toe kunnen krijgen. Tot slot zal deze eerste fase het mogelijk maken om een actieplan voor de tweede fase op te stellen met de betrokken spelers en de CREG, met inbegrip van de sequentie van de terbeschikkingstelling van de gegevens aan de verschillende hierboven vermelde marktpelers. Dit actieplan zou daarom, afhankelijk van de fasen, gericht kunnen zijn op één marktrol per keer, of op bepaalde specifieke datasets, rekening houdend met de prioriteiten, de beschikbare middelen en de complexiteit van de vereiste oplossing.

In de tweede fase worden de bronnen geïdentificeerd van de gegevens die in de eerste fase prioriteit hebben gekregen en worden de ontwikkelingen opgestart om hier toegang toe te verschaffen. Tijdens deze tweede fase worden de toekomstige gebruikers en de CREG rechtstreeks betrokken bij de testfasen om ervoor te zorgen dat de uitgesproken verwachtingen aansluiten bij de daadwerkelijke implementatie. Er wordt een geschikte naam voorgesteld om de leesbaarheid van de verkregen bestanden en datasets te verbeteren, eventueel afhankelijk van de parameters van de aanvraag. De tweede fase begint eind 2024 en de eerste dataset moet voor het einde van dat jaar beschikbaar zijn. De fase zal dan doorgaan tot 2025, wanneer de andere datasets beschikbaar zullen worden gesteld aan alle spelers. De beschrijving van de taken voor 2025 kan worden opgenomen in de beslissing over de stimulans voor de bevordering van het evenwichtssysteem in 2025.

4.1.2. Leveringstermijn en deliverables

- maart 2024: voorbereiding van de raadpleging en terbeschikkingstelling van apparatuur aan de marktgebruikers;
- april-mei 2024: overleg/User Experience Research (verzamelen van gebruikersbehoeften) bij marktspelers betrokken bij de balancing;
- 30 juni 2024: resultaten van het overleg en actieplan voor de implementatie;
- augustus 2024: vorming van de productteams voor de implementatie en ontwikkeling;
- oktober-november 2024: bètatest om de eerste datasets beschikbaar te maken, in overeenstemming met het actieplan en de feedback van de markt;
- 20 december 2024: de eerste datasets worden beschikbaar gesteld voor productie, zoals bepaald in het actieplan, en het actieplan kan worden bijgewerkt.

4.1.3. Betrokken bedrag

Betrokken bedrag: € 600.000. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG.

4.1.4. Context en rechtvaardiging

Momenteel hebben marktspelers toegang tot gegevens uit de *back-end* applicaties van Elia via kanalen, platformen en technologieën die een aanzienlijke integratie-inspanning vereisen in hun IT-systemen en -applicaties.

Verscheidende marktspelers hebben aangegeven dat de manier waarop gegevens worden gedeeld moet veranderen.

In sommige gevallen zijn er niet te verwaarlozen nadelige gevolgen verbonden aan het beschikbaar stellen en verkrijgen van gegevens (bijvoorbeeld een ongelezen activatiesignaal dat resulteert in een boete). Boetes kunnen worden vermeden en hinderpalen kunnen worden weggenomen door een efficiëntere oplossing aan te bieden.

Een grondiger inzicht in de behoeften van de marktspelers, gebaseerd op het huidige aanbod, vereist een gestructureerde aanpak. Het doel is niet alleen om gegevens beschikbaar te maken die al zijn uitgewisseld, maar ook om andere types gegevens te identificeren die interessant kunnen zijn voor deze marktspelers.

In de eerste besprekingen is API naar voren gekomen als een technologie die een rijpere integratie mogelijk maakt tussen de IT-systemen van Elia en die van de marktspelers. Door API's te gebruiken, kunnen applicaties met elkaar 'communiceren' en gegevens delen, terwijl de noodzakelijke niveaus van beveiliging en vertrouwelijkheid worden gewaarborgd. API-technologie kan worden gebruikt om 'private' gegevens (gekoppeld aan de activiteiten van een bedrijf of individu) en 'publieke' gegevens (verzamelde gegevens die niet kunnen worden gelinkt aan de activiteiten van een of meer spelers) te delen.

4.2. VISIE EN ROADMAP INZAKE FLEXIBILITEIT VOOR CONGESTIEBEHEER EN TRANSPARANTE COMMUNICATIE OVER DE ACTIVATIE VAN FLEXIBILITEIT IN HET KADER VAN CONTRACTEN MET FLEXIBELE TOEGANG

De CREG ondersteunt deze stimulans. De energietransitie toont de snelle nood aan nieuwe aansluitingen op het Elia-net. De tijd nodig voor netversterkingen mag niet blokkerend werken, maar een veilig systeembeheer mag evenmin in het gedrang komen door de mogelijke negatieve gevolgen van deze aansluitingen. Daarom is transparantie en een verdere uitwerking van de modaliteiten rond aansluitingen met flexibele toegang en de overwegingen die deze meebrengen in het kader van netontwikkeling, van groot belang.

De CREG heeft op basis van het voorstel van Elia de beschrijving van de stimulans aan de hand van drie objectieven verduidelijkt, alsook de deadline voor indiening van het voorstel van Elia aan de CREG vervroegd van 15 december naar 31 november en de publicatie van de finale rapporten volgens objectieven 2 en 3 toegevoegd tegen 31 december.

4.2.1. Beschrijving

De decarbonisatie van onze samenleving door de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen en de elektrificatie van de vraag gaat steeds sneller, wat een sneller tempo van aansluitingsaanvragen met zich meebrengt. In situaties waar de opvangcapaciteit van het net moet worden versterkt voor de gevraagde aansluiting, is de tijd die nodig is om de infrastructuur te versterken zodat een productie- of opslageenheid of een verbruiksinstallatie op het net kan worden aangesloten, doorgaans veel langer dan de tijd die de netgebruiker heeft vrijgemaakt om zijn project te realiseren wanneer hij om een aansluiting vraagt. Het resultaat is een aanzienlijke toename van voorstellen tot aansluiting met flexibele toegang, die niet langer als een marginale oplossing kan worden beschouwd. In de loop van 2023 werd op initiatief van de CREG een openbare raadpleging georganiseerd om ervoor te zorgen dat de criteria voor toegang tot het net, de technische en financiële modaliteiten voor de regulering van de aansluitingen met flexibele toegang en de regels voor coördinatie en congestiebeheer transparant, niet-discriminerend en technisch-economisch efficiënt zijn, en om het regelgevende kader op federaal niveau te vervolledigen. De vaststelling van dit volledige regelgevende kader, gepland voor eind 2023 in overleg met de marktspelers, dient als uitgangspunt voor deze stimulans.

De stimulans heeft drie belangrijke doelstellingen:

- ten eerste, zorgen voor transparante activaties van de aangesloten installaties met flexibele toegang in geval van congestie;
- ten tweede, een visie en een methodologie ontwikkelen voor het integreren van flexibiliteit in de kosten-batenanalyses ter ondersteuning van de aansluitingsvarianten die worden voorgesteld aan de netgebruikers in het kader van de oriëntatie- en detailstudies;
- ten derde, een visie en een *roadmap* uittekenen die de rol van aansluitingen met flexibele toegang integreert in de oplossingen voor de ontwikkeling van het net.

Om deze drie doelstellingen te bereiken, omvat de stimulans de volgende aspecten:

1. Wat de transparantie betreft: transparantie over de activaties van de flexibele aansluitingen voor congestiebeheer door het opstellen en publiceren van een rapport:
  - voor directe klanten van het transmissienet, geanonimiseerd: minimaal statistieken over Delta MW, date time, MWh en vergelijking met de waarden in de toegangcontracten;

- voor aansluitingen op de distributienetten, geanonimiseerd: minimaal statistieken over instructies voor vermogensbegrenzing in het toegangspunt van het distributienet (Delta MW & datum tijd).
2. Wat een visie en een methodologie betreft voor het integreren van flexibiliteit in de kosten-batenanalyses ter ondersteuning van de aansluitingsvarianten die worden voorgesteld aan de netgebruikers in het kader van de oriëntatie- en detailstudies:
- dit omvat onder meer (i) de methodologie voor de berekening van de geflexibiliseerde energie bij de aansluitingsaanvraag, rekening houdend met de operationele en financiële modaliteiten van de activatie van flexibiliteit voor congestiebeheer, alsook de rechten en plichten van Elia en de netgebruikers met betrekking tot de activatie van flexibiliteit, (ii) de methodologie om de geflexibiliseerde volumes te benutten, (iii) de principes voor de toewijzing van de investeringskosten voor de aansluiting/versterking van het net en (iv) *in fine*, de methodologie voor de integratie van flexibiliteit in de kosten-batenanalyses van de varianten van aansluitingen op het net;
  - de identificatie van de elementen die in het bestaande regelgevende kader moeten worden gewijzigd om, in de context van aansluitingen met flexibele toegang voor congestiebeheer, sneller het technisch-economisch optimum te bereiken voor de ontwikkeling van het elektriciteitssysteem en/of voor de netgebruiker en voor elke fase in de evolutie van het elektriciteitssysteem.
3. Visie en *roadmap* over de rol van de flexibiliteit van de aansluitingen met flexibele toegang in de ontwikkeling van het net:
- deze visie beschrijft de rol van de aansluitingen met flexibele toegang bij het optimaliseren van de ontwikkeling van het elektriciteitssysteem. Deze visie omvat met name het aspect van onzekerheid over de noodzaak om het net te versterken (gezien de onzekerheden over de voorspellingen voor de ontwikkeling van de vraag, de productie en de opslag); een context waarin een *trade-off* moet worden gemaakt tussen voldoende opslagcapaciteit enerzijds en het risico van *stranded assets* anderzijds. De integratie van de optie van flexibele toegang in de kosten-batenanalyses van de ontwikkeling van het net moet gericht zijn op het bereiken van het technisch-economisch optimum voor de ontwikkeling van het elektriciteitssysteem.

4.2.2. Leveringstermijn en deliverables

- **Q1 - Q2 2024:** organisatie van een of meer workshops met de marktspelers en andere stakeholders om de verwachtingen van de netgebruikers voor te stellen en¹ in te zamelen met betrekking tot:
  - aspecten van transparantie bij de activaties van flexibiliteit voor congestiebeheer, met inbegrip van de implementaties voor de eerste publicaties eind 2024 en de implementaties die voor de daaropvolgende jaren kunnen worden overwogen;
  - de visie op de rol van de aansluitingen met flexibele toegang in het kader van congestiebeheer (en de *gap analysis* van het huidige regelgevende kader), en de methodologie die is gebruikt in de oriëntatie- en detailstudies;

---

¹ De CREG vraagt Elia om de slides ruim voor de workshops te delen om de interactie en input van de marktspelers en stakeholders tijdens de vergaderingen te maximaliseren.

- de visie op de rol van de aansluitingen met flexibele toegang voor de ontwikkeling van het elektriciteitssysteem, inclusief het te volgen implementatievoorstel voor de invoering van de methodologie voor een technisch-economisch optimale integratie van de aansluitingen met flexibele toegang voor de ontwikkeling van het elektriciteitssysteem.
- **15 september 2024:** start van een raadpleging van de netgebruikers over de resultaten van de bovenvermelde workshops en over de elementen van het regelgevend kader die volgens hen moeten worden gewijzigd om de beoogde doelstellingen **te bereiken**.
- **30 november 2024:** voorstel aan de regelgever over de bovenstaande punten, rekening houdend met de opmerkingen die tijdens de openbare raadpleging zijn ontvangen.
- **31 december 2024:**
  - publicatie van de historische activatie voor de eerste drie kwartalen van 2024 van de flexibiliteit voor congestiebeheer en organisatie van een openbare informatiesessie;
  - publicatie van het eindverslag over doelstellingen 2 en 3.

4.2.3. Betrokken bedrag

Betrokken bedrag: € 600.000. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG

4.2.4. Context en rechtvaardiging

Het elektriciteitsnet wordt ontwikkeld om de Belgische doelstellingen voor de evolutie van de energiemix te vergemakkelijken, om de marktkoppeling te vergemakkelijken en om de aansluiting van - potentiële - netgebruikers (verbruikers, producenten of opslagunits) die daarom vragen zo economisch mogelijk te maken.

In situaties waar de opvangcapaciteit van het net moet worden versterkt voor de gevraagde aansluiting, is de tijd die nodig is om de infrastructuur te versterken zodat een productie- of opslageenheid of een verbruiksinstallatie op het net kan worden aangesloten, doorgaans veel langer dan de tijd die de netgebruiker heeft opgelegd om zijn project te realiseren wanneer hij om een aansluiting vraagt. De netbeheerder stelt twee complementaire benaderingen voor om ervoor te zorgen dat nieuwe netgebruikers binnen de gewenste tijd worden aangesloten en het algemene belang tegelijkertijd wordt behartigd.

Ten eerste, houden gewestelijke en federale ontwikkelingsplannen rekening met scenario's voor de evolutie van belasting en productie en anticiperen ze op deze variaties om tijdig te investeren in de versterking van het net. Gezien de vele onzekerheden (evolutie van de energiemix, tijd die nodig is om vergunningen te verkrijgen, enz.) moet gezocht worden naar een evenwicht tussen de verschillende tegenstrijdige verplichtingen. Enerzijds moeten investeringen vroeg genoeg worden uitgevoerd om te voldoen aan de behoeften waarvoor ze werden gedefinieerd (reactie op een verandering in verbruik, integratie van hernieuwbare energie, aansluiting van gebruikers, enz.) Aan de andere kant mogen deze projecten niet te vroeg worden opgestart, omdat de veronderstellingen die ten grondslag liggen aan hun definitie moeten worden bevestigd, anders zullen ze ongeschikte en ongebruikte activa creëren (stranded assets). Het net te snel implementeren of te groot maken van het net zou ook voortijdig de beschikbare middelen inzetten, mogelijk ten koste van andere prioritaire projecten.

Ten tweede, kunnen bij de aansluitingsaanvraag, tijdelijke of permanente, oplossingen voor aansluitingen

met flexibele toegang worden voorgesteld om te voldoen aan de behoefte van een snelle toegang tot het net voor de productie-eenheid. Volgens dit concept kunnen netgebruikers profiteren van de bestaande netcapaciteit, die niet altijd gegarandeerd kan worden. In de praktijk is deze capaciteit zeer vaak beschikbaar, behalve in het geval van een incident, wat zelden voorkomt, en tijdens geplande periodes van periodiek onderhoud aan de installaties. Gezien deze hoge mate van beschikbaarheid lijkt het aangewezen om hiervan te profiteren om het gebruik van het net te optimaliseren en snellere aansluitingen of aansluitingen dichterbij de netgebruiker mogelijk te maken. Bovendien betekent deze oplossing voor een flexibele toegang tot het net ook dat als de portfolio voorziet in een versterking van het transmissienet om een aanzienlijk potentieel op te vangen, we kunnen wachten tot dit potentieel voldoende gerealiseerd is voordat we de gerichte investeringen doen.

De decarbonisatie van onze samenleving door de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen en de elektrificatie van de vraag gaat steeds sneller, wat een sneller tempo van het aantal aansluitingsaanvragen met zich meebrengt. Het resultaat is een aanzienlijke toename van voorstellen tot aansluiting met flexibele toegang, die niet langer als een marginale oplossing kan worden beschouwd.

4.3. VASTSTELLING VAN DE VEREISTEN VOOR EEN STRATEGIE INZAKE BELASTINGBEHEER VOOR DP'S MET EEN BEPERKTE ENERGIEVOORRAAD DIE GELIJKTJDIG VERSCHILLENDE BALANCINGDIENSTEN AANBIEDEN

Deze stimulans heeft als doel om een *Energy Management Strategy* (EMS) te ontwikkelen voor leveringspunten die aan meerdere balanceringsdiensten deelnemen.

De oorspronkelijke tekst van de stimulans werd aangepast door de CREG omwille van volgende redenen:

- de context verwees naar reactieve balanceringsmarkt als markt waaraan deelgenomen kan worden. De verwijzing naar reactieve balanceringsmarkt is inaccuraat. Ook is reactieve balanceringsmarkt niet de enige manier hoe middelen in reële tijd ingezet kunnen worden. Balanceringsmiddelen kunnen bijvoorbeeld ook ingezet worden voor congestiedoelstellingen. Om een onnodige beperking van perimeter te vermijden, verwijst de tekst nu naar eender welk activatiedoel;
- de context verwees naar de vaststelling van gemeenschappelijke vereisten voor de levering van FCR binnen de FCR Cooperatie. Eventuele preliminaire conclusies van deze discussies kunnen niet als vaststaande beperking aanzien worden binnen het kader van de stimulans zolang ze niet geraadpleegd werden noch goedgekeurd werden door de CREG;
- de tekst verbreedt de mogelijke impact van het resultaat van de stimulans, van "aFRR EMS requirements" naar "EMS requirements", om niet vooruit te lopen op mogelijke conclusies;
- de doelstellingen met betrekking tot eventuele controles, indien noodzakelijk geacht op basis van de resultaten van de stimulans, worden verduidelijkt. Controles moeten een optimaliteit vinden tussen efficiëntie om de dienstverlening te controleren en kosten voor alle betrokken partijen;
- het staat Elia altijd vrij om concrete voorbeelden van systematische controles op te stellen, en voor te stellen bij de CREG en bij marktdeelnemers. Niettemin wenst de CREG dit niet expliciet als doel van de stimulans op te nemen. Bestaande EMS-controles werden op vraag van marktdeelnemers ontworpen. De controles die opgenomen zijn in de relevante gereguleerde documenten zouden voldoende moeten zijn om een correcte levering van de dienst door de BSP te stimuleren.

Er wordt gevraagd aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over de interesse in de stimulans en of deze stimulans als prioritair aanzien wordt ten opzichte van andere stimulansen. In dit laatste geval

wordt gevraagd om de concrete stimulansen die als minder prioritair aanzien worden expliciet te vermelden. Tot slot wordt gevraagd aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over de inhoud van de stimulans en eventueel wijzigingen voor te stellen.

4.3.1. Beschrijving

Het doel van de studie is:

- in overleg met de marktspelers het kader evalueren dat van toepassing is op de strategieën inzake belastingbeheer ('EMS' of *Energy Management Strategy*) van de Delivery Points (DP) met een beperkte energievoorraad ('LER' of *Limited Energy Reservoir*) die deelnemen aan de balancingmarkten in de volgende context:
  - hetzelfde DP LER gebruiken voor meerdere activatiedoelstellingen tegelijk;
  - de vereisten harmoniseren voor de FCR, momenteel nog onderwerp van discussie tussen de TNB's van de FCR Cooperation. Deze harmonisatie-inspanningen zullen de discussies met de Belgische marktspelers in het kader van deze stimulans niet inperken, maar zullen hier rekening mee gehouden worden.
- de 'EMS requirements'-documenten opstellen of waar nodig uitbreiden tot de hierboven vermelde elementen om een duidelijk en transparant kader te scheppen voor alle marktspelers die betrokken zijn bij de verschillende diensten FCR, aFRR, mFRR en DA/ID;
- de behoefte beoordelen aan specifieke controles op de naleving van de door de BSP's voorgelegde EMS's. Als er controles nodig zijn, worden verschillende mogelijke controlebenaderingen gedefinieerd. Deze controles zullen Elia in staat stellen om haar wettelijke taken uit te voeren, rekening houdend met de werklast voor de BSP's. De definitie van de controles zal leiden tot een optimaal evenwicht tussen efficiëntie en totale kostprijs voor alle belanghebbenden.

4.3.2. Leveringstermijn en deliverables

In 2024: bilaterale vergaderingen en workshops met marktspelers om een kader te scheppen dat compatibel is met de verplichtingen van de marktspelers;

15 oktober 2024: uiterste datum voor het starten van een openbare raadpleging over de EMS-vereisten;

20 december 2024: voorlegging aan de CREG en publicatie op de Elia-website van de eventueel herziene EMS-vereisten en het raadplegingsverslag.

4.3.3. Betrokken bedrag

Betrokken bedrag: € 600.000. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG.

4.3.4. Context en rechtvaardiging

Gezien, onder meer, de lopende aansluitingsaanvragen wordt verwacht dat een toenemend aantal DP's LER zal deelnemen aan de balanceringsmarkten, wat een kans biedt om de liquiditeit te verhogen en de kosten van de reserves te verlagen. Het risico bestaat echter dat de diensten niet altijd

beschikbaar zijn wanneer Elia ze nodig heeft, omdat lange activiteiten in dezelfde richting niet uitgesloten zijn. Afhankelijk van de grootte van de voorraad, kan een BSP met een capaciteitsverplichting waarvoor hij afhankelijk is van een DP LER een strategie inzake belastingbeheer ('EMS' of *Energy Management Strategy*) nodig hebben om uitputting van zijn voorraad te vermijden en een continue dienst te kunnen leveren. In deze context heeft Elia vereisten vastgelegd met betrekking tot de EMS's in de BSP FCR- en BSP aFRR-contracten. Dit wordt aangevuld door het document 'aFRR EMS requirements', dat sinds 2022 beschikbaar is op de website van Elia en waarin de strategieën worden beschreven die Elia aanvaardbaar acht, evenals de informatie die de BSP moet voorleggen om aan te tonen dat zijn strategie voldoet aan de vereisten.

De EMS-vereisten zijn momenteel echter afzonderlijk vastgelegd voor de aFRR en de FCR, en gaan ervan uit dat de DP's LER slechts op één markt tegelijk worden aangeboden. Door de verwachte toename van de deelname van DP's LER zal het echter noodzakelijker worden dat deze DP's inkomsten uit verschillende activatiedoelstellingen combineren, waaronder de markten (FCR, aFRR, mFRR, DA/ID). Wanneer verschillende markten over dezelfde periode worden gecombineerd, worden de EMS en de controle door de TNB op de correcte toepassing ervan complexer.

Ten tweede werden de EMS-vereisten vastgelegd door Elia, rekening houdend met de praktijken in andere Europese landen, maar voordat er gestructureerde Europese gesprekken werden gevoerd over dit onderwerp. Ondertussen zijn er op Europees niveau gesprekken aan de gang om gemeenschappelijke vereisten voor de FCR te specificeren. Er moet worden opgemerkt dat de planning voor het definiëren van gemeenschappelijke vereisten nog niet vastligt. De stimulans voorziet in een opleiding van de marktspelers over de voortgang van de gesprekken op Europees niveau, zodat de Belgische spelers de implicaties begrijpen van de gemeenschappelijke vereisten die op Europees niveau worden besproken en vervolgens tijdens de stimulans aan deze gesprekken kunnen bijdragen.

Ten slotte is het essentieel dat de correcte toepassing van de EMS van de BSP wordt gerespecteerd. De noodzaak om specifieke controles te definiëren op de naleving van de EMS zal worden beoordeeld, rekening houdend met de inspanningen die de 'vereisten worden van BSPs, en waar nodig zullen verschillende benaderingen worden overwogen.

4.4. FACTURERINGSPROCES VAN DE BRP'S

De CREG ondersteunt deze stimulans. De huidige afhandeling van de facturatie van onbalansen van de BRP verloopt immers te traag. Enerzijds loopt Elia hierdoor vandaag het risico te worden geconfronteerd met hoge kosten door onbetaalde facturen indien een BRP zijn activiteiten dient stop te zetten. Anderzijds bemoeilijkt de trage facturatie het financieel beheer van de BRP wegens hogere onzekerheid en impact op de financiële waarborg bij Elia. Een oplossing voorgesteld door Elia dringt zich bijgevolg op, hoewel de problemen niet steeds onder controle zijn van Elia. Deze stimulans moedigt Elia aan tot actie, samen met Atrias. De CREG dringt echter ook aan op een voorstel tot verbetering voor de elementen waar Elia onafhankelijk van Atrias werk kan van maken. De CREG heeft dit toegevoegd ten aanzien van het voorstel van Elia voor de stimulans, alsook de vraag van een analyse van de historische risico's (te delen met de CREG omwille van het hoge niveau van confidentialiteit van de gegevens) en de organisatie van een openbare raadpleging om de markt de kans te bieden zich hier ook formeel over uit te spreken.

4.4.1. Beschrijving

Het doel van deze stimulans is de mogelijkheid te beoordelen om BRP's sneller te factureren dan nu het geval is en, op basis van de resultaten van de uitgevoerde analyse, de nieuwe factureringsstroom te implementeren.

ELIA factureert de **basisfactuur** momenteel aan het einde van maand M+2 (afhankelijk van de datum van de definitieve DNB-toewijzing) met één maand later als uiterste betalingstermijn.

Voorbeeld: voor een levering in december wordt de factuur eind februari verstuurd en moet de betaling eind maart plaatsvinden.

Deze factureringstermijn van de BRP's hangt grotendeels af van de toewijzingen van de DNB's.

Concreet ontvangt Elia de voorlopige toewijzingen van de DNB's tussen de 5^e kalenderdag van maand M en de 10^e werkdag na maand M. De maandelijkse toewijzingen worden dan verstuurd tot de 30^e werkdag na maand M. Tot op heden is de kwaliteit van de voorlopige toewijzingen die Elia ontvangt onvoldoende om op basis daarvan een voorschot te factureren.

Een verbetering van de voorlopige toewijzingen zou de BRP's een beter zicht geven op hun onevenwicht tijdens de productiemaand.

De optimalisatie van de factureringstermijn, die door deze stimulans wordt nagestreefd, zou ook de behoefte aan een bankgarantie in het BRP-contract verminderen (momenteel onder andere bepaald door het bedrag van de hoogste factuur in de afgelopen 12 maanden) en zou het beheer eenvoudiger en minder duur maken voor de BRP's.

Bovendien omvat de portfolio van sommige BRP's geen DNB-toewijzingen en zouden ze dus sneller gefactureerd kunnen worden.

Al deze verbeteringen zouden het voor nieuwe BRP's gemakkelijker maken om de markt te betreden en de concurrentie tussen BRP's vergroten.

De **afrekeningsfactuur** wordt momenteel eenmaal per jaar opgesteld in het jaar Y+1. Wat de afrekeningsfactuur betreft, zou het de bedoeling zijn om na te gaan of het mogelijk is om 7 maanden na de basisfactuur een maandelijkse afrekening op te stellen, zodra de contractuele timing van de DNB re-runs is afgelopen.

Op basis hiervan omvat deze stimulans dan ook de volgende elementen:

- 1) De monitoring en analyse van de problemen/verbeteringsmogelijkheden van de voorlopige toewijzingen die door Atrias worden gegenereerd. De analyse richt zich op 3 belangrijke momenten in het proces:
  - het moment waarop de voorlopige toewijzingen volledig maar niet definitief zijn (maand M+1 5th CD);
  - het moment waarop de voorlopige toewijzingen volledig en definitief zijn (maand M+1 10th WD);
  - het moment waarop de maandelijkse toewijzingen volledig en definitief zijn (maand M+1 30th WD). De analyse omvat een maandelijkse vergelijking van de toewijzingen en facturen per BRP tussen de 3 belangrijke momenten. Elia zal hiervoor een platform creëren waar de berichten van Atrias kunnen worden gevolgd.
- 2) De analyse van de (historische) financiële risico's ten gevolge van de huidige afhandeling van de BRP-facturen, zoals:
  - de analyse van de historische risico's van een te lage waarborg, zijnde het risico voor Elia (en dus de maatschappij) dat de waarborg van een BRP op een bepaald moment onvoldoende was om de facturen te dekken indien de BRP op een gegeven moment in betalingsproblemen zou zijn gekomen;
  - de analyse van de historische risico's van een te hoge waarborg, zijnde het risico voor de BRP (en dus de maatschappij) dat de waarborg van een BRP, omwille van de contractuele

bepalingen, hoger diende te blijven dan nodig om de facturen te dekken indien de BRP op een gegeven moment in betalingsproblemen zou zijn gekomen.

- 3) De analyse van de mogelijkheid om de BRP's met en zonder DNB-toewijzingen sneller te factureren (ook voor de afrekeningsfactuur) en de positieve impact op de bankgarantie. Deze analyse dient te worden uitgevoerd voor het scenario dat de kwaliteit van de allocaties geleverd door Atrias aan Elia verbetert alsook voor het scenario dat de kwaliteit niet verbetert.
- 4) De invoering van de voorgestelde verbeteringen die geen wijziging van het standaardcontract van de BRP's vereist.
- 5) Een voorstel van Elia over de nodige wijzigingen aan het standaardcontract van de BRP's.

4.4.2. Leveringstermijn en deliverables

- Deel 1 - Monitoring en analyse van problemen/verbeteringsmogelijkheden van de voorlopige toewijzingen gegenereerd door Atrias: eind Q1 2024
- Deel 2 Analyse van de historische risico's ten gevolge van te hoge of te lage waarborgen uitvoeren en delen met de CREG: eind Q1 2024
- Deel 3 - Analyse van de mogelijkheid om de BRP's sneller te factureren en positieve impact op de bankgarantie: eind Q2 2024
- Deel 4 – Start openbare raadpleging van het studierapport over de delen 1 en 3: ten laatste 1 september 2024
- Deel 5 - Voorstel van Elia voor wijzigingen aan het BRP-standaardcontract, raadpleging van de WG Balancing en eindverslag aan de CREG: eind Q4 2024
  - Dit houdt niet noodzakelijk een formele raadpleging van het BRP-standaardcontract in om, indien nodig, de reikwijdte van wijzigingen aan gereguleerde documenten te kunnen uitbreiden tot wijzigingen die geen verband houden met de huidige stimulans, zonder de planning onder druk te zetten. De wijzigingen aan het BRP-standaardcontract zullen worden doorgevoerd bij de eerste herziening van het document eind 2024 of in 2025
- Deel 6: invoering van de voorgestelde oplossing: eind Q4 2024

4.4.3. Betrokken bedrag

Betrokken bedrag: € 300.000. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG, en met name:

- de publicatie van een verslag met een samenvatting van de presentaties en discussies tijdens de *workshop(s)*;
- de publicatie van een verslag met een samenvatting van de hypotheses die na de workshop(s) werden aangenomen en met een duidelijke identificatie van de verschillende elementen die zullen worden ontwikkeld en gepubliceerd op de website van Elia;
- de publicatie van een rapport waarin wordt uitgelegd hoe de tool werkt die Elia heeft ontwikkeld.

4.4.4. Context en rechtvaardiging

Een herziening van het tijdschema van de BRP-facturering zou een belangrijke stap zijn op weg naar marktfacilitering. De verschillende verbeteringen waarop deze stimulans is gericht, moeten het mogelijk maken om:

- BRP's een beter zicht te geven op hun onevenwicht tijdens de productiemaand;
- de behoefte aan een bankgarantie in het BRP-contract te verminderen;
- de markttoegang voor nieuwe BRP's te vergemakkelijken en de concurrentie tussen BRP's te vergroten.

Het belang van deze verbeteringen wordt in de huidige marktomgeving nog versterkt om de volgende redenen:

- 1) de bedragen van onevenwichtsfacturen en creditnota's zijn aanzienlijk en een facturering dichter bij de levering is absoluut essentieel als we de druk op de BRP's om bindende financiële garanties te geven willen verminderen;
- 2) marktprocessen gaan richting naar de reel tijd (of RT voor "real time") in het algemeen (biddingen voor flexibiliteit, meting, facturering, enz.) zodat het handhaven van BRP-toewijzings- en factureringsprocessen gedurende meerdere maanden een aanzienlijk verlies aan efficiëntie is.

De vastgestelde verbeteringen zouden het ook mogelijk maken om de financiële blootstelling van ELIA en de bijbehorende financiële risico's te verminderen.

Voorbeeld: voor een levering in december wordt de factuur eind februari verstuurd en moet de betaling eind maart plaatsvinden. Als een BRP niet in staat is om de facturen vanaf april te betalen, komen ook de leveringsfacturen voor januari, februari en maart in het gedrang.

4.5. IMPLEMENTATIE VAN INTELLIGENTE TESTS VOOR DE BESCHIKBAARHEID VAN DE RESERVES

Deze project heeft als doel om het resultaat van de stimulans *Smart Testing*, uitgevoerd in 2020, verder te verfijnen en te implementeren.

De oorspronkelijke tekst van de stimulans werd door de CREG gewijzigd, omwille van de volgende redenen:

- Een extra paragraaf werd toegevoegd om te verduidelijken dat deze stimulans de opmerkingen die marktdeelnemers geformuleerd hebben tijdens de openbare raadpleging van 2020, voldoende beantwoordt. Aangezien de stimulans een implementatie als einddoel heeft zonder effectief raadplegingsproces over de finale methode, wenst de CREG met voorgaande voorwaarde de stimulans in evenwicht te brengen met een normaal raadplegingsproces: zonder steun van de marktpartijen zou de stimulans *an sich* niet de implementatie ervan moeten verplichten bij Elia en/of bij marktdeelnemers. De antwoorden van de openbare raadpleging hernemend, zijn de volgende antwoorden van marktdeelnemers mogelijk relevant voor deze project:
  - de concrete toepassing van de methode voor *smart testing* en de concrete waarden van de parameters moeten verduidelijkt worden;

- mogelijks noodzaakt de implementatie van *Smart Testing* ook implementatiewerk bij BSPs. Als gevolg moet een afweging gemaakt worden van de baten en de kosten alvorens implementatie;
  - het principe dat het aantal testen fors moet verminderen voor BSPs en/of leveringspunten die frequent slagen voor een activatiecontrole of een beschikbaarheidstest wordt gesteund, komt niet voldoende duidelijk naar voren als gevolg van *Smart Testing*.
- Ook stelt de CREG verandering vast in het regulator kader, tussen de afloop van de stimulans in 2020 en de start van deze stimulans. Als gevolg werd een paragraaf toegevoegd die de compatibiliteit van *Smart testing* met het huidige regelgevingskader evalueert. Ook wordt toegevoegd dat de stimulans de praktische organisatie van een test moet onderzoeken. Andere TNBs volgen immers licht andere praktische procedures om een test te organiseren. Zo verplicht Tennet (Nederland) BSPs om zich te activeren via de markt. Deze aanpak vermindert beperkt de onvoorspelbaarheid van de test, aligneert de test met de noden van het systeem, en laat een beperkte remuneratie toe voor de activatie. Het resultaat kan zijn dat de test nog altijd zijn doel bereikt aan lagere kost voor BSPs. Deze en andere aanpakken van TNBs in Europa worden door de wijziging onderzocht in het kader van deze stimulans.

Er wordt gevraagd aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over de interesse in de stimulans en of deze stimulans als prioritair aanzien wordt ten opzichte van andere stimulansen. In dit laatste geval wordt gevraagd om de concrete stimulansen die als minder prioritair aanzien worden expliciet te vermelden. Tot slot wordt gevraagd aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over de inhoud van de stimulans en eventueel wijzigingen voor te stellen.

4.5.1. Beschrijving

De beoordeling van de beschikbaarheid van balancingreserves is een wettelijke verplichting en een contractueel recht van Elia. In 2020 stelde Elia een methodologie voor om gericht te bepalen wanneer beschikbaarheidstests moeten worden uitgevoerd en welke aanbiedingen in dit kader moeten worden geactiveerd. Door meer gebruik te maken van de beschikbare gegevens om de effectiviteit van de beschikbaarheidstests te vergroten, laat deze methodologie toe, op voorwaarde dat de BSP slaagt voor deze tests, om het aantal te verminderen en zo ook de bijbehorende kosten te verlagen.

Het implementatieplan van de studie stelde een gefaseerde implementatie voor van de verschillende balancingproducten, te beginnen met het product mFRR. Sindsdien zijn er verschillende wijzigingen in het ontwerp doorgevoerd of gepland, waardoor een update van de studie nodig is voordat de eigenlijke implementatie van de methodologie van start kan gaan.

Bovendien zal in de geüpdatete studie worden ingegaan op de relevante opmerkingen van de marktspelers tijdens de in 2020 georganiseerde openbare raadpleging, met als doel eventuele twijfels die nog bestaan over de operationele toepassing van de tests weg te nemen.

In deze update worden ook de praktische modaliteiten met betrekking tot de organisatie van de test geanalyseerd en beoordeeld aan de hand van het principe van optimalisatie tussen maximale algemene efficiëntie en minimale totale kosten voor alle betrokken partijen, en rekening houdend met het kader dat wordt gegeven door de methodologie voor de classificatie van de activatiedoelinden van de aanbiedingen van balancingenergie en de EBGL in het algemeen. In deze analyse krijgen de marktspelers ook de kans om hun eigen praktische modaliteiten voor te stellen, die door Elia zullen worden beoordeeld op basis van de hierboven vermelde criteria.

Het doel van deze stimulans is om deze update door te voeren (voor de mFRR en de aFRR) en deze

methodologie voor tests toe te passen zodat die vanaf begin 2025 kan worden toegepast op de mFRR

4.5.2. Leveringstermijnen en deliverables

- eind maart 2024: evaluatie door Elia van de impact op de methodologie van 2020 van (i) de ontwerpwijzigingen die zijn ingevoerd voor de mFRR en de aFRR ter voorbereiding van de aansluiting op de MARI- en PICASSO-platformen en (ii) de conclusies van de stimulans van 2023 over de evaluatie van de prekwificatie-, controle- en sanctieregelingen voor mFRR- en aFRR-diensten, met een presentatie aan de marktspelers;
- eind mei 2024: afronding van de studie-update en, indien nodig, identificatie van eventuele wijzigingen die in de methodologie van 2020 moeten worden aangebracht;
- medio september 2024: start van de interne 'parallel run' voor de mFRR;
- medio september 2024: voorstel van Elia voor wijzigingen aan de T&C BSP mFRR met betrekking tot intelligente tests; raadpleging van de WG Balancing²;
- medio december 2024: presentatie van de resultaten van de parallel run aan de CREG (vertrouwelijk) en voorstel van een implementatieplan voor aFRR;
- eind december 2024: operationeel gebruik van de ontwikkelde tools om de aanbiedingen te selecteren die getest moeten worden op beschikbaarheid.³

4.5.3. Betrokken bedrag

Betrokken bedrag: € 600.000. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG.

4.5.4. Context en rechtvaardigingen

De beschikbaarheidstests van de reserves zijn nodig om te verzekeren dat de BSP's de nodige flexibiliteit in hun portfolio hebben om aan hun verplichtingen te voldoen in het geval van een verkoop van balancingcapaciteit aan Elia. Deze tests zijn onbetaald, met andere woorden, er zijn geen kosten verbonden aan de activatie van de energieaanbiedingen van de BSP in het kader van de test. Marktspelers dringen er daarom op aan dat het aantal van dergelijke tests zo beperkt mogelijk wordt gehouden. Elia heeft ook belang bij een beperking van dit aantal tests, aangezien de beschikbaarheidstests niet noodzakelijk bijdragen tot het evenwicht van het systeem en, wanneer dit niet het geval is, moeten worden gecompenseerd door andere balancingmiddelen te activeren.

Om voldoende garanties te krijgen over de beschikbaarheid van de gecontracteerde reserves zonder een groot aantal tests uit te voeren, probeert Elia voor deze tests de aanbiedingen te selecteren die hoogst waarschijnlijk een tekort van de BSP aan het licht zullen brengen. De ontwikkelde methodologie voor het uitvoeren van 'intelligente' tests moet bijdragen aan deze doelstelling door

---

² De formele raadpleging van de T&C BSP mFRR is niet opgenomen in de beschrijving van de stimulans zodat, indien nodig, de reikwijdte van de wijzigingen aan de T&C kan worden uitgebreid tot wijzigingen die geen verband houden met intelligente beschikbaarheidstests, zonder de planning onder druk te zetten. In principe kunnen wijzigingen in de T&C BSP mFRR worden aangebracht bij de eerste herziening van de T&C BSP mFRR in 2025.

³ De volledige toepassing van de methodologie, bijvoorbeeld wat betreft de impact ervan op het maximaal aantal uitgevoerde tests, zal afhangen van de effectieve datum waarop de gewijzigde T&C BSP mFRR in werking treden.

beschikbaarheidstests te richten op aanbiedingen op basis van een scoresysteem dat met name rekening houdt met de prestaties die tijdens eerdere activiteiten zijn waargenomen.

Met de aansluiting van Elia op de Europese MARI- en PICASSO-platformen zal de activatiefrequentie van de aanbiedingen van Belgische BSP's onderaan de 'merit order'-lijst waarschijnlijk afnemen. Daarom is het des te belangrijker om de betrouwbaarheid van deze aanbiedingen te garanderen door middel van beschikbaarheidstests. Deze behoefte is groter voor de mFRR, waarvoor het onderste van de 'merit order'-lijst zelden wordt geactiveerd. Bovendien zal de geplande afschaffing in 2024 van de verplichting om bij de activatie van een gecontracteerde mFRR-aanbieding uitsluitend energie te leveren met de leveringspunten die in de aanbieding zijn vermeld (Elia is van plan om een 'portfolio'-benadering toe te staan voor alle mFRR-activatiecontroles) de zichtbaarheid van Elia op de werkelijke beschikbaarheid van de leveringspunten vermeld in de gecontracteerde aanbiedingen verminderen. Deze prioriteit voor de mFRR is ook in overeenstemming met het verzoek van de BSP's in 2020 om prioriteit te geven aan de implementatie van de methodologie voor dit type resource.

Het implementatieplan voor de aFRR moet worden verfijnd op basis van een gedetailleerde haalbaarheidsanalyse, de eerste feedback over de mFRR in 2024 en de toegevoegde waarde van de toepassing van de methodologie op dit product.

4.6. CO-OPTIMALISATIE OM DE SYSTEEMKOSTEN VOOR CONGESTIEBEHEER EN BALANCING TE MINIMALISEREN

De CREG stelt zelf een stimulans voor, dat als doel heeft de systeemkosten met betrekking tot netwerkcongestie en balanceringsenergie te minimaliseren.

Interne congesties in reële tijd leiden tot onbeschikbaarheden van balanceringsenergiebiedingen. De voldoende beschikbaarheid van balanceringsenergie is noodzakelijk voor een veilige uitbating van het Europese net. Ook leidt de onbeschikbaarheid van balanceringsenergiebiedingen tot hoge kosten, wegens een beperktere *merit order curve*.

Momenteel worden *redispatch*biedingen ingezet om te vermijden dat interne congesties tot een onveilige uitbating van het systeem leiden, door overbelasting van interne lijnen. Deze *redispatch*biedingen worden momenteel ingezet zonder rekening te houden met de impact van de interne congesties, na activatie van *redispatch*biedingen, op de liquiditeit van balanceringsenergie. De vraag dringt zich op of de inzet van *redispatch*biedingen om zowel overbelasting van interne lijnen te vermijden als liquiditeitsproblemen op de balanceringsmarkt op te lossen, tot de laagste kosten leiden voor eindconsumenten: de stijging van de *redispatch*kosten kunnen immers volledig gecompenseerd worden door een daling van balanceringskosten.

Deze stimulans beoogt als gevolg het potentieel van minimalisering van de systeemkosten (*redispatch*kosten en kosten ten gevolge van onbeschikbare balanceringsenergiebiedingen) door uitgebreidere inzet van beschikbare middelen, te kwantificeren. Deze kwantificering wordt bereikt door de ontwikkeling van een stochastische optimalisatietool die de systeemkosten minimaliseert. Deze tool wordt toegepast op de voor Elia beschikbare informatie met betrekking tot *redispatch*volumes en -prijzen als balanceringsenergievolumes en -prijzen, en de verwachtingen met betrekking tot de activatienoden. Het resultaat dient om inzichten te verkrijgen in de mogelijke baten en de haalbaarheid van operationele toepassing van de ontwikkelde tool.

Er wordt gevraagd aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over de interesse in de stimulans en of deze stimulans als prioritair aanzien wordt ten opzichte van andere stimulansen. In dit laatste geval wordt gevraagd om de concrete stimulansen die als minder prioritair aanzien worden expliciet te

vermelden. Tot slot wordt gevraagd aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over de inhoud van de stimulans en eventueel wijzigingen voor te stellen.

4.6.1. Beschrijving

Deze stimulans beoogt het ontwerpen en toepassen van een optimalisatiemodel die de optimale inzet van *redispatch* biedingen beoogt, met als doel meer balanceringsenergiebiedingen op beschikbaar te kunnen stellen en zo de totale systeemkosten te minimaliseren.

Het model heeft als objectieffunctie de minimalisatie van systeemkosten (totaal van balanceringskosten en *redispatch* kosten). Dit model moet rekening houden met, onder andere:

- de activatiekost van *redispatch* biedingen;
- de impact ervan op de CRI (*congestion risk indicators*);
- de impact ervan op de beschikbaarheid van aFRR- en mFRR-balanceringsenergiebiedingen, ten gevolge van vrijgemaakte beschikbare interne transportcapaciteit;
- de kans van activatie van de beschikbare aFRR- en mFRR-balanceringsenergiebiedingen voor balanceringsdoeleinden.

Het model en haar parameters worden na overleg met marktdeelnemers vastgelegd zodat binnen de stimulans een prototype van het model ontwikkeld kan worden en dat dit prototype toegepast wordt op beschikbare observaties en gegevens. De uitkomst van deze toepassing zal de actuele baten, in termen van verminderde systeemkosten, kwantificeren.

De stimulans beoogt ook de analyse van de praktische modaliteiten voor de operationele inzet van dit model. Immers, de activatie van *redispatch* biedingen kunnen een langere doorlooptijd hebben tot het moment van levering dan wat mogelijk is na de gate-sluitingstijd van balanceringsenergiebiedingen. Het gevolg is dat een afweging gemaakt moet worden tussen de beschikbare biedcurve van *redispatch* biedingen en de onzekerheid met betrekking tot de biedcurve van balanceringsenergiebiedingen. Deze praktische modaliteiten kunnen, naast procedurele elementen, ook een validatie omvatten over de robuustheid van de optimalisatie in geval BSPs nog in staat zouden zijn om balanceringsenergiebiedingen te wijzigen na toepassing van het model.

4.6.2. Leveringstermijnen en deliverables

Gedurende het jaar : voldoende overleg en afstemming met marktpartijen.

20 december 2024 : indiening van een rapport met de volgende elementen:

- beschrijving van het ontworpen optimalisatiemodel;
- de kostenbatenanalyse op basis van de toepassing van het prototype;
- beschrijving van de praktische modaliteiten om het model operationeel in te zetten;
- consultatieverslag die de feedback van marktactoren over alle bovenstaande elementen omvat;
- nodige evoluties of verbeteringen die uitgevoerd kunnen worden aan het model.

4.6.3. Betrokken bedrag

Betrokken bedrag: € 600.000. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG

4.6.4. Context

Dicht bij reële tijd stellen marktdeelnemers *redispatch* biedingen en balanceringsenergiebiedingen aan Elia ter beschikking met als doel de veilige uitbating van het systeem te garanderen. *Redispatch* biedingen dienen het doel om interne congesties op te lossen, op basis van de CRI indicator. Balanceringsenergiebiedingen dienen het doel om het systeem in evenwicht te houden.

De beschikbaarheid van balanceringsenergiebiedingen is afhankelijk van de aanwezigheid van (het risico van) interne congesties. Immers, balanceringsenergiebiedingen die (het risico op) een interne congestie verergeren kunnen krachtens artikel 29 van de EB GL op onbeschikbaar gezet worden. Het onbeschikbaar zetten van balanceringsenergiebiedingen verhoogt enerzijds het risico op onvoldoende volumes aan balanceringsenergiebiedingen om een eventuele hoge onbalans in het LFC Blok van Elia te compenseren. Anderzijds verlaagt het onbeschikbaar stellen van balanceringsenergiebiedingen de aanwezige liquiditeit in de balanceringsenergiemarkten. Beide effecten verhogen de systeemkosten.

Aangezien een minimalisatie van systeemkosten nagestreefd wordt, kan er een *trade-off* gebeuren tussen de verhoging van de systeemkosten door de inzet van *redispatch* biedingen, en de verlaging van de systeemkosten door het hieruit vloeiend effect van een hogere beschikbaarheid van balanceringsenergiebiedingen. Het optimaliseren van deze *trade-off* vormt het onderwerp van deze stimulans.

Momenteel zijn de systeemkosten geassocieerd aan onbeschikbare balanceringsenergiebiedingen laag. Niettemin wordt in de nabije toekomst verwacht dat de limieten van het netwerk vaker bereikt zullen worden. Als gevolg is de verwachting dat deze systeemkost zal stijgen. Deze stimulans heeft als doel om pro-actief op deze tendens te ageren.

4.7. **ECONOMICALLY OPTIMISE THE USE OF BALANCING MEANS AND OF THE USE OF BALANCING PRODUCTS BY ELIA**

De CREG stelt zelf een stimulans voor, dat als doel heeft de balanceringskosten te minimaliseren.

Elia heeft, om het systeem in evenwicht te brengen, meerdere middelen ter beschikking: onbalansnetting, aFRR en mFRR. Met het vooruitzicht van toetreding tot de Europese platformen voor de uitwisseling van balanceringsenergie, wordt de prijs van deze balanceringsmiddelen bepaald door de Europese aanbods- en vraagcurves zolang er voldoende grensoverschrijdende transportcapaciteit aanwezig is. Een gevolg hiervan is dat de kost van balanceringsenergie, voor Elia, afhankelijk is van de acties van buitenlandse TNBs en afhankelijk is van de invoer van goedkopere balanceringsmiddelen. Zowel de acties van TNBs als de invoer van middelen worden per product bepaald.

Als gevolg dringt de vraag zich op of de reactieve volumegebaseerde methode van mFRR-activaties, om het gebruik van aFRR te desatureren, herzien moet worden naar een activatiestrategie op basis van de balanceringskosten. Als wijze van hypothetisch voorbeeld, veronderstellend voldoende grensoverschrijdende transportcapaciteit, kan aangenomen worden dat de grensoverschrijdende aFRR-marktprijzen bij een hoge onbalans in Duitsland en/of Oostenrijk, ook hoog zullen zijn, waardoor een meer pro-actieve activatiestrategie van mFRR-middelen in België kostenoptimaler zou kunnen zijn dan een reactieve activatiestrategie.

De stimulans heeft als doel om een eerste stap te zetten naar de ontwikkeling van een prototype die het potentieel van de baten van een activatiestrategie op basis van balanceringskosten, kwantificeert. De huidige beschrijving voorziet reeds een volledige optimalisatie. Gegeven het innovatieve karakter van deze stimulans acht de CREG de kans op bruikbaar resultaat op het einde ervan, klein. De CREG

vraagt aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over dit doel, en om eventuele alternatieven voor te stellen, zoals het *rule-based* alternatief beschreven in het voorbeeld in vorige paragraaf.

Ook wordt er gevraagd aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over de interesse in de stimulans en of deze stimulans als prioritair aanzien wordt ten opzichte van andere stimulansen. In dit laatste geval wordt gevraagd om de concrete stimulansen die als minder prioritair aanzien worden expliciet te vermelden. Tot slot wordt gevraagd aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over de inhoud van de stimulans en eventueel wijzigingen voor te stellen.

4.7.1. Beschrijving

Deze stimulans heeft als doel een optimalisatiemodel te ontwikkelen dat zal Elia toelaten om de systeemkosten geassocieerd met de activatie van balanceringsenergie te minimaliseren. De minimalisatie van balanceringskosten wordt verkregen door de verwachte nodige FRR-activaties kostenoptimaal te verdelen over de beschikbare aFRR- en mFRR-producten, op basis van hun verwachte prijzen, inclusief deze bepaald door de Europese platformen. Als gevolg laat het optimalisatiemodel aan Elia toe om een kostenoptimale activatiestrategie, namelijk een combinatie tussen een reactieve en pro-actieve activatiestrategie, na te streven.

De uitwerking van deze stimulans omvat onder andere de (i) schatting van de grensoverschrijdende marginale prijzen voor mFRR en voor aFRR op de Europese platformen, (ii) de bepaling van de waarschijnlijkheidsfunctie van de nodige FRR activaties om onbalansen in het LFC-block van Elia te compenseren, en (iii) een stochastische minimalisatie van de totale balanceringsenergiekosten ten gevolge van de FRR-activaties door optimaal gebruik van de beschikbare mFRR- en aFRR-producten.

Het model dat ontwikkeld wordt binnen deze stimulans zal toegepast worden om haar nauwkeurigheid te evalueren. De nauwkeurigheid van alle aspecten van het model wordt geëvalueerd, inclusief de voorspellingsfouten van de grensoverschrijdende prijzen, en de totale performantie van het model op vlak van kostenbesparingspotentieel tussen de werkelijke activatie van mFRR en aFRR, en de aanbevolen activatie van mFRR en aFRR als uitkomst van de optimalisatie wordt geëvalueerd. Op basis hiervan worden aanbevelingen tot verbeteringen van het model geformuleerd inclusief prioritisatie van de aanbevelingen op vlak van meeste impact op de totale performantie van het model. Deze aanbevelingen kunnen het onderwerp uitmaken van een stimulans in de loop van 2025.

4.7.2. Leveringstermijnen en deliverables

De volgende mijlpalen dienen behaald te worden voor 20 december 2024:

- ontwerp van het optimalisatiemodel;
- ontwikkeling van een prototype van het optimalisatiemodel;
- toepassing van dit model op historische gegevens;
- bepaling van de performantie van (de aspecten van) het model;
- formulering van aanbevelingen tot verbeteringen, met oog op het zo veel mogelijk minimaliseren van de balanceringsenergiekosten;
- consultatie van de markt, met oog op het vergaren van feedback;
- opstellen van een rapport met de bovengenoemde elementen, inclusief motivering van gemaakte keuzes, het consultatierapport, en een implementatieplan.

Het rapport wordt ten laatste tegen 20 december 2024 ingediend bij de CREG.

Gedurende de loop van de stimulans wordt een effectief overleg met de markt gegarandeerd, indien nodig via de organisatie van workshops.

4.7.3. Betrokken bedrag

Betrokken bedrag: € 600.000. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG.

4.7.4. Context

In de loop van 2021 hebben marktpartijen, ten gevolge van de sterk gestegen onbalanskosten, meermaals het verzoek geformuleerd om de methode voor de balancering van het LFC Blok van Elia te evalueren, en om voorstellen uit te werken om de balancering van het LFC Blok van Elia kosten-efficiënter te maken. Binnen dit kader werd een kostenoptimalere inzet van aFRR- en mFRR-middelen geïdentificeerd door marktdeelnemers. Door op een pro-actievere manier goedkopere mFRR-balanceringsenergiebiedingen in te zetten, zou de activatie van dure aFRR-balanceringsenergiebiedingen vermeden kunnen worden. Door de kostenoptimalere inzet van beschikbare balanceringsmiddelen, zullen de onbalansprijzen de werkelijke kost van de compensatie van onbalansen weerspiegelen en als gevolg ook de toestand van het systeem. Zulke pro-actievere manier van activatie kan niettemin ook kosten met zich meebrengen, bijvoorbeeld door tegengestelde activaties van aFRR- en mFRR-middelen. Aangezien de minimalisatie van systeemkosten nagestreefd wordt, moeten deze kosten geminimaliseerd worden.

4.8. ANALYSE VAN DE TECHNISCHE HAALBAARHEID VAN SELECTIEVE VERBRUIKSONTKOPPELING (EN HERSTEL)

Deze incentive wordt aangeboden door de CREG.

4.8.1. Beschrijving

De vraag dat deze project moet antwoorden is in welke mate het technisch mogelijk is om prioritaire verbruikers (HPSNG-lijsten) te isoleren binnen de afschakelbare schijven gezien zij gevoed worden via lijnen die mogelijk tevens afschakelbare verbruikers voeden. Vereenvoudigend genieten gezinnen op voedingslijnen die vertrekken van de onderstations van Elia met de distributie en waarop ziekenhuizen zijn aangesloten tevens de prioritaire behandeling van de ziekenhuizen. Een ander technisch gegeven is dat hoewel prioritaire en gevoelige verbruikers niet worden afgeschakeld er technisch niet kan worden uitgesloten dat ook zij een korte tijd zonder spanning vallen gezien de manipulaties die de distributienetbeheerders moeten uitvoeren. Dit verklaart onder meer de grootschalige aanwezigheid van noodstroom in ziekenhuizen om de continuïteit van elektriciteitsvoorziening te waarborgen. Beide technische beperkingen zijn van belang bij de efficiëntie en doeltreffendheid van de procedure voor handmatige verbruiksontkoppeling van het systeembeschermingsplan. De CREG acht het van belang dat er een technische haalbaarheidsanalyse wordt uitgevoerd door Elia in samenwerking met de distributienetbeheerders met tot doel een identificatie van de mogelijkheden om prioritaire verbruikers daadwerkelijk te kunnen selecteren en isoleren, en niet te onderbreken. Niettegenstaande herhaald vragen heeft de CREG geen weet van de uitvoering van een dergelijke analyse. Deze analyse

wordt overigens belangrijker naarmate de groepen van significante netgebruikers met hoge prioriteit worden uitgebreid. .

4.8.2. Leveringstermijnen en deliverables

Fase 1: inventaris van huidig (en gepland) technisch potentieel van selectieve verbruiksontkoppeling (en heropstart)

Fase 2: Inventaris (fase 1) verhouden tot de lijsten van prioritaire verbruikers (HPSNG-lijsten van het SBP en het HP) incl. de zgn. afschakelbare schijven en afleiden van gevolgtrekkingen

Fase 3: Onderzoek van nodige acties opdat prioritaire verbruikers (HPSNG-lijsten) selectief beschermd kunnen worden (dwz blijvend van stroom worden voorzien bij systeembescherming en prioritair van stroom worden voorzien bij systeemherstel (bv. na een *blackout*)).

4.8.3. Betrokken bedrag

€ 300.000. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG.

4.8.4. Context

Zie CREG adviezen over het voorstel van aangepaste lijsten van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en van het herstelplan van Elia Transmission Belgium NV :

- Advies (A)2330 van 30 maart 2023,
- Advies (A)2330 van 21 januari 2022,
- Advies (A)2215 van 18 maart 2021 en
- Advies (A)2149 van 2 december 2020

////

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Laurent JACQUET
Directeur

Andreas TIREZ
Directeur

Koen LOCQUET
Wvd. Voorzitter van het Directiecomité

BIJLAGE

Voorstel voor een lijst met prioritaire projecten voor het jaar 2024 in het kader van de balancingstimulansen